

## Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 236291	Behandeld in <b>raadscommissie en raad</b>	
	Datum commissie	15-11-2023
	Datum raad	29-11-2023
	Opsteller	A. Takema
	Telefoonnummer	14 0517

<b>Onderwerp:</b>	Ondernemersfonds oprichten
-------------------	----------------------------

Te besluiten om

1. De komst van een gemeentebreed Ondernemersfonds in Harlingen te ondersteunen.
2. De geprognosticeerde opbrengst van de ozb voor niet-woningen met ingang van 1 januari 2024 te verhogen met € 80,- per € 100.000,- WOZ waarde, te verdelen over eigenaar (57%) en gebruiker (43%) conform de bestaande verdeelsleutel voor de ozb niet-woning.
3. De geprognosticeerde opbrengst van deze verhoging integraal te bestemmen voor voeding van een op te richten Ondernemersfonds, in de vorm van een subsidie aan dit fonds.
4. Het college te verzoeken om de subsidievoorwaarden vast te leggen in een met het bestuur van een nieuw op te richten stichting overeen te komen convenant.
5. De geprognosticeerde meeropbrengst te berekenen als percentage van de totale opbrengst van de ozb voor niet-woningen en dit percentage te beschouwen als grondslag voor subsidiering in 2025 en verdere jaren.
6. Het bestuur van de stichting te verzoeken vanaf het begin aandacht te besteden aan de economische belangen van de verschillende werkgebieden.
7. Het bestuur van het fonds te verzoeken uiterlijk in de loop van 2028 met een evaluatie te komen, welke inzicht geeft in de geboekte resultaten en de raad in staat stelt een onderbouwd besluit te nemen over een vervolg.

### Inleiding

Harlingen kende via de Reclamebelasting voor de ondernemers in de binnenstad een vorm van niet vrijblijvende en gespreide financiering voor gezamenlijke activiteiten die het ondernemersklimaat en het rendement van de ondernemers ten goede kwamen. Helaas is de reclamebelasting in een juridische procedure een voor Harlingen niet passende oplossing gebleken. De gemeente heeft voor enige tijd de financiering van een aantal ondernemersactiviteiten overgenomen, maar dat is geen houdbare situatie. Eind 2022 heeft Ondernemend Harlingen, met steun van de Ondernemersvereniging Oostpoort en Harlingen Seaport Business Association het college verzocht om een onderzoek in te stellen naar een gemeentebreed fonds volgens 'Leids Model'. Dit model functioneert in onze directe omgeving al jaren in onder meer Leeuwarden, Súdwest-Fryslân, Heerenveen en Terschelling en op circa 40 andere plekken in het land. Inmiddels vertegenwoordigen de fondsen in deze gemeenten een vaste en breed gewaardeerde waarde in de lokale economie.

## Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Om genoemde redenen, de onhoudbaarheid van de huidige situatie in de binnenstad, hebben wij spoed betracht met het onderzoek. Er zijn nog werkzaamheden gaande, maar we achten de huidige voorstellen voldoende om een start te maken per 1 januari 2024.

Het college overweegt dat, naast gebiedsgerichte economische belangen, ook Harlingen als geheel zeer gebaat is met een stabiele en goed gestructureerde financiële positie voor het bedrijfsleven. Zo stelt de uitvoering van de regiodeal die Harlingen en Waadhoeke met de rijksoverheid hebben gesloten, behoorlijke eisen aan meedenken van en coproductie door het bedrijfsleven.

Het college wil een ondernemersfonds in de volle breedte mogelijk maken, inclusief een zo regelarm mogelijke inrichting, zodat de ondernemers optimaal hun eigen koers kunnen inzetten.

### Beoogd effect

Het college beoogt op korte termijn gezamenlijke activiteiten in alle werkgebieden mogelijk te maken, van promotie in de binnenstad tot beveiliging op de bedrijventerreinen. Er zal gestreefd worden naar een globaal verband tussen de ozb-opbrengsten per gebied of sector en de inzet van de bestedingen uit het fonds, zodat het fonds zo herkenbaar mogelijk wordt voor alle ondernemers.

Op langere termijn wordt beoogd een sterk en stabiel ondernemingsklimaat, een versterkte zeggenschap over en verantwoordelijkheid voor de bedrijfsomgeving van de ondernemers, een verhoging van de organisatiegraad van het bedrijfsleven en een grotere weerbaarheid van de lokale economie. Het college ziet het fonds als een experiment in zelfbestuur en participatie.

### Argumenten

#### 1.1 *De komst van een ondernemersfonds is in het belang van ondernemers (inclusief non-profit)*

Het private belang van een ondernemersfonds schuilt in de noodzaak om een structurele financiering te ontwikkelen voor gezamenlijke activiteiten, zoals promotie, beveiliging, gebundelde inkoop, kennisverwerving over de energietransitie en ruimtelijke processen, samenwerking met het onderwijs, en anderen (we verwijzen naar de bijlage voor meer voorbeelden). Deze kosten worden tot op heden door verenigingen gedragen op vrijwillige basis. Daar zit een aspect van onbillijkheid in (alleen de leden betalen mee aan gezamenlijke voorzieningen). Bovendien is het moeilijk plannen maken wanneer er geen zekerheid is over de financiering.

#### 1.2 *De komst van een ondernemersfonds is daarnaast in het belang van de gemeente*

Het publieke belang is gelegen in het veel beter georganiseerd zijn van het speelveld en van het overleg tussen overheid en bedrijfsleven. Het is duidelijk dat de overheid niet alleen verantwoordelijk kan zijn voor het ondernemingsklimaat. Een actieve inzet van het bedrijfsleven is dringend gewenst. In de contourennotitie in de bijlage is meer te lezen over de voordelen en mechanismen van een ondernemersfonds.

# GEMEENTE HARLINGEN

## Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

*2.1 Een gemeentebreed Ondernemersfonds wordt in de regel gefinancierd door een opslag op de ozb niet-woningen.*

Het is de gemeente toegestaan de ozb in te zetten als instrument voor publieke doeleinden. Bovendien brengt heffing via de ozb, in tegenstelling tot de reclamebelasting, geen aanvullende inningskosten met zich mee. Het enige wat nodig is, is een aanpassing van de ozb percentages.

*3.1 De extra opbrengst moet op die manier terugvloeien naar de eigenaren en gebruikers van de niet-woningen.*

Om te zorgen dat de meeropbrengst uit de ozb heffing daadwerkelijk bij de ondernemers terecht komt, moet een subsidie verleend worden. Hierin wordt vastgelegd dat de subsidie 'stimulering van het economische klimaat' dient. Voor het eerste jaar is de geschatte opbrengst ca. € 315.000,-.

*4.1 In een convenant leggen de gemeente en het fonds afspraken en intenties vast.*

In de andere gemeentebrede ondernemersfondsen in het land, zijn er op deze manier afspraken gemaakt over het fonds. De belangrijkste twee zijn het zogenaamde non-interventie en non-substitutie beginsel; de gemeente bemoeit zich niet met de uitgaven in het fonds en verlegt niet haar publieke taken naar het fonds.

Voor meer informatie, zie de bijlage.

*5.1 Hiermee wordt het fonds automatisch geïndexeerd.*

Door de geprognosticeerde meeropbrengst te herrekenen als percentage van de totale opbrengst wordt automatisch de inflatiecorrectie ook toegepast op de inkomsten van het ondernemersfonds.

*6.1 Het is van belang dat alle ondernemers en non-profit organisaties iets met het fonds kunnen.*

Alle gebruikers en eigenaren van een niet-woning, waaronder de binnenstad, de bedrijventerreinen, het buitengebied en de niet-commerciële ondernemingen, betalen mee aan het fonds.

In de contourennotitie in de bijlage en in het uiteindelijke werkplan wordt een mogelijke verdeling van het budget geschetst.

*7.1 Er moet gekeken worden of het gemeentebrede ondernemersfonds een structurele oplossing voor Harlingen is.*

Het fonds is in eerste instantie een experiment. In de praktijk wordt 5 jaar gezien als voldoende tijd voor een fonds om zich te ontwikkelen. Voor meer informatie hierover, verwijzen we naar de bijlage.

### Kanttekeningen

2.1 De ozb percentages gelden voor al het zakelijk vastgoed in de hele gemeente. Er kan dus geen verschil worden gemaakt naar gebied of sector, terwijl de financieringsbehoefte niet in elk gebied even groot is. Het is aan het bestuur van het nieuwe fonds om daar goede oplossingen voor te ontwikkelen. Voorts is bij de implementatie van het fonds

## Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

bijzondere aandacht gewenst voor de gebieden die nu nog niet bereikt konden worden of niet georganiseerd zijn.

### Financiën

De subsidie aan het fonds wordt financieel mogelijk gemaakt door de meeropbrengst van de ozb. De perceptiekosten, de kosten die de gemeente maakt voor de inning, zijn niet aan het tarief gebonden.

Het enige financiële gevolg voor de gemeente is het aandeel aan de ozb opbrengst wat voortkomt uit het gemeentelijk vastgoed en de basis -en middelbare scholen. Op dit moment gaat het hier om “vestzak-broekzak”; het belastinggeld komt weer terug bij de gemeente. Met de komst van een Ondernemersfonds wordt dit geld echter in het fonds gestopt. Zo draagt de gemeente ook bij. Met de huidige taxatiewaarden gaat het om een bijdrage van het gemeentelijk vastgoed van circa € 28.000. De bijdrage die voortkomt uit de onderwijsgebouwen waarvan de gemeente geen eigenaar en/of gebruiker is bedraagt circa € 17.000,-. Dit komt neer op een totaal bedrag van € 45.000,-. Dit vervangt (grotendeels) de huidige financiering van € 25.000,- uit de algemene middelen ten behoeve van het ondernemersfonds. De ozb voor de scholen wordt bekostigd vanuit de reserve onderhuisvesting. De meerkosten ad € 28.000,- worden gedekt uit de structurele begrotingsruimte. De financiële gevolgen van dit voorstel worden meegenomen in de 1<sup>e</sup> viermaandelijke financiële rapportage 2024.

### Juridisch

Anders dan met de Reclamebelasting, zijn er (vrijwel) geen juridische complicaties. Het vaststellen van de ozb percentages is een recht van de raad, dat niet onderworpen is aan beroep of bezwaar. De regelarme overdracht van subsidiemiddelen is eveneens geoorloofd: het vastleggen van ‘stimulering van het economisch klimaat’ is voldoende borging van een publiek belang. De enige kwetsbaarheid bestaat erin dat de overheid zich gaat bemoeien met teruggaven binnen het fonds. De rechter heeft in het verleden geoordeeld dat dit strijdig zou zijn met het gelijkheidsbeginsel in het belastingrecht. Mochten zich onbillijke situaties voordoen, dan is het aan het fonds zelf om dat op te lossen.

### Communicatie

Tot nu toe is er gedurende het onderzoek gesproken met de besturen van het georganiseerd bedrijfsleven in Harlingen. Zij staan positief tegenover het voorstel. Er worden gedurende het najaar nog verdere gesprekken gevoerd met een bredere vertegenwoordiging en andere partijen in het fonds (zoals de non-profit).

Na besluitvorming door de raad is het aan het ondernemersfonds zelf om de communicatie met bedrijven en andere betrokkenen op gang te brengen. Natuurlijk zullen wij in goed overleg met het fonds bevorderen dat dit snel en transparant gebeurt. En wij zullen eveneens bevorderen dat het fonds al in de loop van 2024 de raad benadert en informeert over de eerste bevindingen en resultaten.

# GEMEENTE HARLINGEN

## Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

### Uitvoering

Het gaat om twee besluiten: een aanpassing van het besluit over de ozb percentages voor 2024 door de gemeenteraad en een subsidiebesluit door het college. Het voorliggende principebesluit behoeft uitwerking in deze beide besluiten.

Na het besluit over de ozb percentages is de weg vrij voor het oprichten van een stichting en het formeren van een bestuur. Begin 2024 zal het college met dat bestuur overleggen over een convenant waarmee de subsidierelatie wordt geregeld. In dat convenant zullen vooral formele vereisten worden opgenomen, zoals de termijn voor de jaarrekening. Het college is van plan de praktijk te volgen zoals die in nabije gemeenten inmiddels is ontstaan. Wij zullen het convenant ter kennis brengen aan de gemeenteraad. Na tekening van het convenant kan de stichting de beschikking krijgen over de middelen en een begin maken met de inrichting van het fonds. Tot en met deze fase is een deskundig adviesbureau beschikbaar voor ondersteuning (bureau Blaauwberg uit Leiden).

### Relevante documenten

Eerder genomen besluiten:	<i>n.v.t.</i>
Intrekken beleidsnota's:	<i>n.v.t.</i>
Gevolgen ander beleid:	<i>n.v.t.</i>

### Bijlagen

#### 1. *Contourennotitie Ondernemersfonds Harlingen*

Als bijlage bij dit besluit voegen wij de Contourennotitie, die in gesprekken met ondernemers gebruikt wordt. Die gesprekken lopen nog steeds door. De inzet is om omstreeks de jaarwisseling de contourennotitie om te zetten in een werkplan voor het fonds, met daarin een overzicht van de werkwijze, de indeling in economische gebieden en een regeling van de 'governance' van het nieuwe fonds. Wij zullen dat werkplan bij oplevering ter kennis brengen aan de raad.

Harlingen, 26 oktober 2023

Burgemeester en wethouders van Harlingen,

de secretaris,

S.C. van Gent

de burgemeester,

C.M. Sjerps

# GEMEENTE HARLINGEN

## Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

### Besluit van de gemeenteraad van Harlingen

<b>Onderwerp:</b>	Ondernemersfonds oprichten
-------------------	----------------------------

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HARLINGEN

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 26 september 2023

#### Besluit

1. De komst van een gemeentebreed Ondernemersfonds in Harlingen te ondersteunen.
2. De geprognosticeerde opbrengst van de ozb voor niet-woningen met ingang van 1 januari 2024 te verhogen met € 80,- per € 100.000,- WOZ waarde, te verdelen over eigenaar (57%) en gebruiker (43%) conform de bestaande verdeelsleutel voor de ozb niet-woning.
3. De geprognosticeerde opbrengst van deze verhoging integraal te bestemmen voor voeding van een op te richten Ondernemersfonds, in de vorm van een subsidie aan dit fonds.
4. Het college te verzoeken om de subsidievoorwaarden vast te leggen in een met het bestuur van een nieuw op te richten stichting overeen te komen convenant.
5. De geprognosticeerde meeropbrengst te berekenen als percentage van de totale opbrengst van de ozb voor niet-woningen en dit percentage te beschouwen als grondslag voor subsidiering in 2025 en verdere jaren.
6. Het bestuur van de stichting te verzoeken vanaf het begin aandacht te besteden aan de economische belangen van de verschillende werkgebieden.
7. Het bestuur van het fonds te verzoeken uiterlijk in de loop van 2028 met een evaluatie te komen, welke inzicht geeft in de geboekte resultaten en de raad in staat stelt een onderbouwd besluit te nemen over een vervolg.

#### Besluit aangepast

Vastgesteld door de raad in zijn  
vergadering van 29 november 2023

, de voorzitter

, de raadsgriffier